

2. Hvilke tiltak kan settes i verk for mer **bærekraftige transportløsninger** i Bydel St. Hanshaugen? (privat og offentlig). **Hvem** kan utføre disse tiltakene?

Tiltak:

1. Varelevering – oppfordre leverandører til mer samlet utkjøring av varer / ikke kjøre ut små leveranser
2. Oppfordre bydel/kommune/stat/næringsliv til valg av miljøvennlige firmabiler, deltagelse i bildeleordninger
3. Oppfordre og legge til rette for mer bildeling – flere p- plasser forbeholdt disse
4. Oppfordre til å kjøpe miljøvennlige biler – fortrinn ved parkering
5. Øke antall ladeplasser for el- biler
6. Gratisparkering for elbiler
7. Øke p.plasser for bysykler/sykkelparkering
8. Flere enveiskjørt gater – tilrettelegges for sykkelbruk
9. Ikke flere p- hus
10. Beboerparkering, utvide ordningen til flere områder og hele døgnet

3. Hvilke tiltak kan settes i verk for et mer **bærekraftig matforbruk** i Bydel St. Hanshaugen? (privat og offentlig).

Hvem kan utføre disse tiltakene?

- barnehager
- eldresenter/eldreomsorgen
- Geitmyra /Marienlyst
- Nisjebutikker
- Bydelshuset
- Parker & grøntområder
- Fritidsklubben
- Næringslivet
- Bydelsdag
- Lærersteder/HIO

Tiltak:

1. Fairtradebydel
2. Nyttevekster i parker/uteområder/barnehager
3. Dyrking i barnehager
4. Økologisk mat til barn- - helsestasjon, barnehage

5. Matkurs for barnehageansatte
  6. Tips til ”liten kjøkkenhagekurs”
  7. Samarbeid med Geitmyra – utvikles til ressurscenter
  8. Mål på bruk av økologisk mat i bydelsvirksomheten
  9. Matkurs på fritidsklubbene
  10. Premiering av butikk med mest økomat
  11. Matfestival på St. Hanshaugen
  12. Omsorg + og kjøkkenhagedyrking (Adamsstuen)
  13. Mesterkokk til promotering
4. Hvilke tiltak kan settes i verk for et mer **bærekraftig energiforbruk** i Bydel St. Hanshaugen? (privat og offentlig). **Hvem** kan utføre disse tiltakene?

Tiltak:

1. Alternativ oppvarming
  - vedfyring
  - fjernvarme
2. Motivere befolkningen til å benytte seg av kommunens tilskudd til nye ovner
  - hvilke blokker/gårder kan fyre med ved ?
  - fase ut oljefyring
  - få inn varmepumper
3. Isolering - vise hvor mye man kan spare
  - tips trelagsvinduer
  - dobbeltisolering av gulv
4. Sparepærer
  - Få butikker til å bare ta inn sparepærer
  - Gjøre folk oppmerksomme på hvor lenge sparepærene varer
5. Tidsbrytere på lys/ventilasjon/varme i offentlige lokaler, samt oppfordre til det samme i private/statlige/ næringslokaler
6. Senke temperaturen i bydelens bygg – oppfordre andre til å gjøre det samme

Møtereferat

- Til stede:** Astrid Bjerke (innleder fra Grønn Hverdag), Mona Grønlie, Jan Lund Segtnan, Bjarne benjaminsen, Hans M Borchgrevink, Kari Monsen, Rolf Eriksen, Margrethe Roald, Arnfinn Alexandersen, Brit Bod Baardsen, Anne Marie Huck (lokalavisen), Kari Haug Warberg (leder helse- og sosialkomiteen - H), Rune Aale-Hansen (leder bydelsutvalget- H), Mads Harlem (nestleder BU –A, leder LA-21) møteleder, Christine Jarli (Nærmiljøseksjonen), Sylvi Sæther (Nærmiljøseksjonen)
- Forfall:**
- Møtegruppe:** Miljøforum - Lokal Agenda 21
- Møtested:** Bydelshuset, Akersbakken 27
- Møtetid:** 23.04.2007
- Referent:** Sylvi Sæther
- Telefon:**
- Neste Møte:** Invitasjon kommer til høsten.

REFERAT FRA MILJØFORUMET LOKAL AGENDA 21

1. Miljøforumet ” Lokal Agenda 21” inviterte bydelens beboere til foredrag om klima og miljøarbeid.

Vi drukner i store overskrifter om klimakriser. **Hva kan vi gjøre?**

”Grønn hverdag”v/ Astrid Bjerke hjalp oss å sortere informasjon og presentere ulike løsninger, både store og små. Hun fokuserte på områdene ”bilen, biffen og boligen”, klimagasser, at våre valg og handlinger påvirker miljøbelastningen vi påfører kloden, hva gjør vi med kunnskapen vår, hvordan kan vi bidra til et ”grønt” nærmiljø.

2. Det ble også også informert om hva miljøforumet Lokal Agenda 21 har jobbet med tidligere: prosjekt Hold Norge rent, prosjekt plastinnsamling, oppslagstavler, parkering, trafiksikkerhet / trygg skolevei, framtidsverksted for ungdom, grønn gruppe, lokalhistorisk gruppe
3. Det ble en fruktbar diskusjon om hva vi kan gjøre for å bidra til en grønnere og mer miljøvennlig bydel. Flere ideer og synspunkter kom fram:
  - Stor interesse for plastinnsamling
  - Bedre kildesortering – trenger en pressgruppe
  - Inviter Hurdalsjøen økologiske landsby til et åpen møte
  - Solcellepanel
  - Støy og forurensing
  - Fartshumper
  - Start en egen informasjonsgruppe som kan formidle til presse/media

- Bydelsutvalget vil ha et aktivt miljøforum, og har vedtatt at leder av miljøforumet fortrinnsvis bør være en innbygger med interesse/kunnskap
  - Byttemarked i lokalavisa og/eller på bydelens nettside
  - Framtidsverksted
  - Skryteliste: gi skryt til noen som har gjort noe for miljøet
  - Få Aftenposten til å slutte med stripsene de bruker for å binde avisbunker sammen, disse er til å snuble i når de blir liggende, mange har snublet
4. Miljøforumet skal lage en handlingsplan for miljøarbeidet i bydelen. Denne planen skal godkjennes/vedtas av bydelsutvalget. På bakgrunn av interessen og ideer som kom fram på møtet, kan det etableres interessegrupper. Det kan også fokuseres på områder som bydelen ønsker å ha øverst på prioriteringslisten. Det må derfor innkalles til nytt møte i Miljøforumet Lokal Agenda 21 før sommeren. Deretter kan vi til høsten ha et framtidsverksted. Etter et slik framtidsverksted vil det være mulig å lage en handlingsplan.

Vi inviterer til nytt møte til høsten. Invitasjon vil bli sendt ut. Vi forsøkte å få til et møte før sommeren, men det klarte vi ikke.

Mads Harlem
Leder av Lokal Agenda 21

Christine Jarli
kultur- og nærmiljøkonsulent

Oslo kommune
Bydel St. Hanshaugen
Nærmiljøseksjonen

Møtereferat

Til stede: Kristin Sognli Johnsen, Trude Johansen, Tone Øygaard, Anne Marie Huck (lokalavisen), Rune Aale-Hansen (BU-leder (H)), Kari Haug Warberg (BU (H)), Hans Borchgrevink, Lise Männikkö, Ingeborg Heiestad, Turid Eikvam, Knut Berg-Jacobsen, Hans-Henrik Egede-Nissen, Elin Løvseth (adm), Christine A. Jarli (adm), Sylvi Sæther (adm)

Forfall:

Møtegruppe: Miljøforum, Lokal Agenda 21

Møtested: Bydelshuset, Akersbakken 27

Møtetid: onsdag 17.10.2007 kl.19.00 - 20.30

Referent: Sylvi Sæther (adm)

Telefon:

REFERAT

Møtet var lagt opp etter en modell som "kafèdialog". Dette innebar at vi hadde 6 problemstillinger fordelt på 6 bord. Problemstillingene var valgt ut fra forrige møte i Miljøforum i april, hvor disse problemstillingene kom opp som aktuelle tema for gruppen å arbeide videre med.

Deltakerne diskuterte i grupper fordelt på de 6 bordene, og skiftet bord gjennom diskusjonen, slik at samtlige deltakere fikk anledning til å komme med synspunkter på samtlige problemstillinger. Alle ideer ble skrevet ned og deltakerne fikk anledning til å gi sin stemme til de ideene de foretrakk at det ble arbeidet videre med.

Problemstilling 1:

Hva kan vi gjøre for å påvirke at vi får en økt/bedre kildesortering?

Innkommne forslag	Antall stemmer til det enkelte forslag
Renholdsetaten må hente alt avfall hjemme hos oss – også glass, hermetikkbokser, matavfall	5
Lederskifte i Oslo Ren	2
Pant på farlig avfall	5
Stikkprøver etter farlig avfall, utført av renovatørene – mulighet for å gi bøter til de som identifiseres	1
Bedre opplysning om hvor miljøstasjonen er	0
Penere containere for flasker etc	1
Nedbrytbare plastposer (billigere enn de andre)	1
Øke frekvensen av innhenting av elektriske artikler	1
Hjemmebesøk fra renovasjonsetaten (til borettslag etc)	1

Allianser med - andre bydeler - store institusjoner - ...-(uforståelig skrift, referents kommentar)...markedsinteresser	3
Bydel St. Hanshaugen må bli prøvebydel FORT på mer / full kildesortering	0
"Ekstra" søppelhenting (bil) for eksempel hver måned	0
Dele inn søppelcontainere i adskilte kamre – da slipper man å ha spann for alle fraksjonene i kjøkkenskapene	1
Utfordre de store arbeidsplassene til å delta i arbeidet (NRK, UiO, Ullevål sykehus..)	1

Problemstilling 2:

Hva kan vi gjøre for å påvirke til en reduksjon av støy og forurensing i bydelen?

Innkommne forslag	Antall stemmer til det enkelte forslag
Gjenåpne Kirkeveien i 2 filer begge veier forbi Ullevål sykehus. Nå går mer trafikk gjennom bo-områdene	4
Reduser støy fra Bislett (høytalere, musikk)	0
Redusert fartsgrense i Ullevålsveien (30km/t), fartsmålinger, kontroll	1
Kontroll med og reaksjoner mot tomgangskjøring	0
Fartshumper	0
Flere og bedre sykkelstier	3
Flere el-biler	0
Byfolk må få fradrag når de investerer i el-bil. Fremme forslag sentralt.	3
Trikker som bråker /støyer mindre	0
Må bli lettere for el-biler å lade opp	0
Sentraliserte parkeringsanlegg. Gå mot bruk av parkeringshus til andre formål. Ta tilbake bodene i GB16 (hva betyr GB16?, referents spørsmål)	5
Innfør restriksjoner mht når anleggsarbeidere arbeider, spesielt i helger	0
Mindre gjennomkjøring, bilfrie steder / perioder	3
De som ikke tåler støy og forurensing får flytte på landet	0
Flere enn 3 i bilen får kjøre gratis gjennom bonringen	2

Problemstilling 3:

Leder av Lokal Agenda 21 (miljøforumet) skal være en innbygger med interesse / kunnskap. Hvordan rekruttere rett person?

Innkommne forslag	Antall stemmer til det enkelte forslag
Spørre folk som har deltatt i ulike miljømøter	3
Høre med andre bydeler – erfaringsutveksling	0
Skriv om det i lokalavisen, om å komme med	5

forslag	
Bruk "St. Hanshaugen vil si det"	0
En som sitter nær finansbyråden / finansministeren (pengebingen)	1
Spør Bellona / Framtiden om de kjenner noen	1
Forespørre eldresentrene / pensjonistuniversitetet	0
Velforeninger må inviteres til å foreslå kandidat(er)	7

Problemstilling 4:

Starte en informasjonsgruppe / pressgruppe som kan informere til media. Hvordan skal gruppen fungere, og hvem vil delta?

Innkømne forslag	Antall stemmer til det enkelte forslag
Kontakte Bellona / Framtiden + ungdomsgr for kunnskap og trykk	0
Folkevalgte bør delta og ta ansvar for miljø + promotere bydelen	0
Hva med å involvere høgskolen i Oslo? "Skoleprosjekt" (mediaklasse + miljøklasse)	3
Må fungere basert på frivillighet	1
Bør kanskje være det offentliges ansvar? Evt Bellona-gruppe kan greie noe slikt	0
Bør foreslås av arbeidsgruppen, som en av deres oppgaver	3
-Må være samordnet av BU (men BU er med på å bestemme hva som skal prioriteres) <ul style="list-style-type: none"> - viktig å samle innsatsen rundt få, viktige områder. - fordel å involvere folk som "kjenner" media, for eksempel folk fra lokalavisen - Kanskje egen miljøside i lokalavisen (del av bydelssidene) – redigert av gruppen 	6

Problemstilling 5:

Hvordan redusere / hindre forsøpling (søppel, tagging) i parkene? Hvordan få folk til å ta ansvar for avfallet sitt?

Innkømne forslag	Antall stemmer til det enkelte forslag
Etablere lokalgruppe av Natur og ungdom, påvirke ungdom	1
Bruke "lønn som fortjent". Det vil alltid være noen som kaster søppel uansett	1
Pant på farlig avfall og elektriske artikler	1
Store bøter	2
Akkord for trafikkbetjening som håndhever forsøplingsgebyr	0
Å fjerne tagging straks	3
Klargjøre ansvarsfordeling: hvem er ansvarlig utenfor gårdene på gatene	0
Å påse renhold + stimulere til / skape holdning om at vi er den reneste bydelen	3

Beplantning	2
Flere søppelkasser til hundebæsj	3
Søppelkasser til engangsgrill	5
Sett opp flere taggevegger	1

Problemstilling 6:

Ideer til utvikling av spesialle områder i bydelen (for eksempel Geitmyra)

Innkommne forslag	Antall stemmer til det enkelte forslag
Utrede Veterinærhøyskoletomten for evt barnehage (v/Thulstrupsg /eplehagen)	1
Flere barnehager inn på Geitmyra	0
Viktig. Noen områder bør <u>ikke</u> utvikles – de bør være åpne og ubebygde	3
Åpen barnehage, ”møtested” for foreldre – barn	3
Bygge barnehage for 300 barn på Idioten, 7 avdelinger	1
Sette ut rasteplasser, opparbeide med hekker osv	0
Bevare / opprettholde områder for den del av befolkningen som er over 5 år (og ikke går i barnehage)	0
Ved siden av Bislet stadion: <ul style="list-style-type: none"> - skøytebane? - Skatepark? - Minigolf? 	0
Kafeen på St. Hanshaugen bør bli ”freshere”	5
Finne erstatningslokale og areal for La Sosta. <ul style="list-style-type: none"> - kaffekoppekafè? - .....(uforståelig skrift, referents kommentar..) - i GB16 (hva er det? spørsmål fra referent) - lokaler i Stensparken? 	0
Bevar Idioten slik det ligger i dag	7
Isolere asosiale 68-ere i egne ghettoer	1
Opparbeide området på Idioten med strøskafè, utebord osv	1
Beholde arealer for hundelufting. Viktige møteplasser for bydelens mange enslige personer, som ikke har nettverk i ... (uforståelig skrift, referents kommentar), FAU osv	1

Siste innspill utover de 6 problemstillingene:

Er det andre miljøtiltak dere mener vi bør prioritere som ikke er nevnt

Innkommne forslag	Antall stemmer til det enkelte forslag
Øke forbruk av økomat i bydelens institusjoner	2
Undersøke muligheten for å få prosjektmidler til å gjøre som Bydel Sagene – de hadde en historiker i 4 år som skrev historiebok ”Livet langs elva”.	
Fortsette miljøvandring i bydelen – med guide og søppelplukking. Det var suksess!	

Hensikten med å diskutere disse problemstillingene, var å få innspill til en handlingsplan for neste år. Nærmiljøseksjonens ansatte vil gå nærmere gjennom forslagene som kom fram under de 6 problemstillingene. Til neste møte vil vi ha noen forslag til punkter i en handlingsplan. Vi vil sende ut invitasjon til neste møte på et litt senere tidpunkt. Invitasjonen vil bli sendt til dere som deltok på dette møtet 17.10.07 pluss til andre som kan tenkes å være interessert. Møtet blir også annonsert på nettsiden til bydelen: www.bsh.oslo.kommune.no

Når vi leser alle forslagene som kom inn ser vi at mange av forslagene innebærer ideer til tiltak som må iverksettes av andre instanser enn oss selv, mens vi kan være ideskaperne, stille forslag, komme med krav etc.

Et eksempel på et konkret forslag hvor vi selv kan gjøre mesteparten er:

Fortsette miljøvandring i bydelen – med guide og søppelplukking. Det var suksess!

Dette forslaget henspeiler på en dugnadsrekke hvor vi hadde guide på det stedet vi møttes, en som kunne fortelle noe om historien her. Deretter plukket vi søppel i dette området, med litt kaffe og kjeks. Nyttig og lærerikt samtidig.

Innspillene til problemstillingene som ble framlagt på møtet kan tyde på at miljøarbeidet i denne bydelen bør satse på at Miljøforumet skal være en pressgruppe for å få gjennomslag for vedtatte ideer. Og at vi i tillegg bør ha noen aksjoner som for eksempel ”miljøvandringene” var. Dette kommer vi som sagt tilbake til under neste møte.

TUSEN TAKK FOR ALLE GODE INNSPILL SÅ LANGT.

Dette var nyttig for oss som prøver å trekke i noen tråder.

Hvis noen av dere ønsker å presisere noen av forslagene eller komme med nye innspill, send det gjerne til:

christine.jarli@bsh.oslo.kommune.no eller sylvi.sather@bsh.oslo.kommune.no